

1 לְתִינּוֹק, הָרִי בְצִיּוּר נָמִי חָי – הוּא גַם רָאִי לְגַמְעַ לְתִינּוֹק עָנִי שֶׁעַל
 2 הַצִּיּוּר מוּטֵל לְפָרְנֶסוֹ, וְאִף לֵהֵם יֵהָ מוֹתֵר לְטַלְטְלוֹ. וְתוֹ – וְעוֹד
 3 קִשָּׁה, הָאֵ דִתְנָנִי – מַה שְׁשֵׁנִי בְּרִייתָא אַחֲרַת 'בְּשֵׁם שְׁמַטְלִין
 4 אֶת הַשּׁוֹפֵר בְּךָ מְמַלְטִין אֶת הַצִּיּוּרוֹת' מְנִי – כִּדְעַת מִי הִיא
 5 שְׁנִייה, הִיא לִגְבֵי בְרִיתָא זֹו שְׁמַתִּירָה לְטַלְטֵל אִף הַצִּיּוּרוֹת לֹא שִׁיךְ
 6 לְתַרְךָ כְּדִלְעִיל וְלִחֲלַק בֵּין חֵיד לְצִיּוּר.
 7 חוֹזֵרֵת בַּה גִּגְמָרָא וּמִתְרַצַּת בְּאוּפֵן אַחַר: אֲלָא לֹא קִשְׁיָא, הָא – מַה
 8 שְׁשֵׁנִי 'שׁוֹפֵר מֵיטְלֵל וְהַצִּיּוּרוֹת אֵינָן מֵיטְלֵלִין', רַבִּי יְהוּדָה הִיא,
 9 הַסּוֹבֵר שִׁישׁ דִּין מוֹקְצָה וְלִכְּן אֵין הַצִּיּוּרוֹת מֵיטְלֵלִין, אִבֵּל שׁוֹפֵר יֵשׁ
 10 עֲלֵיו מִירַת כִּיּוֹן שְׂרָאִי לִגְמַע בּוֹ מִים לְתִינּוֹק. הָא – מַה שְׁשֵׁנִי
 11 שְׁשֵׁנִיהֶם מֵיטְלֵלִין, רַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא, שְׂאִינוֹ סוֹבֵר שִׁישׁ דִּין מוֹקְצָה.
 12 הָא – מַה שְׁשֵׁנִי שְׂאִף שׁוֹפֵר אֵינוֹ מֵיטְלֵל, רַבִּי נְחֻמִּיהָ הִיא, הַסּוֹבֵר
 13 שְׂאִפִּילוֹ כְּלִי שְׁמַלְאֲכְתּוֹ לְהִיתֵר אֵינוֹ מֵיטְלֵל אֲלָא לְצוּרֵךְ הַמִּיּוּחָד לוֹ,
 14 וְהִיא עֵיקֵר תְּשִׁמִּישׁוֹ שֶׁל שׁוֹפֵר אֵינוֹ בְּשִׁבִּיל לִגְמַע בּוֹ מִים לְתִינּוֹק,
 15 וְלִכְךָ אֵין לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבַּת כֻּלָּל.
 16 בְּרִיתָא שְׁהַעֲמִידָה גִּגְמָרָא כְּרַבִּי נַחְמִידָה נֹאמֵר שְׂאֵין מֵטְלֵלִין לֹא
 17 אֶת הַשּׁוֹפֵר וְלֹא אֶת הַחִצְצוּרוֹת. וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת, מֵאַחַר שְׂאִסְרָה
 18 הַבְּרִיתָא לְטַלְטֵל אֶת הַשּׁוֹפֵר, שׁוֹב לֹא הִיתָה צְרִיכָה לְשִׁנוֹת אִיסוּר
 19 בְּחִצְצוּרוֹת, שְׁהִיא אִם שׁוֹפֵר שְׂרָאִי לִגְמַע בּוֹ תִינּוֹק אִסוּר בְּטַלְטוֹל, כֹּל
 20 שְׁכֵן הַצִּיּוּרוֹת שְׂאֵינָן רְאוּיוֹת לִכְךָ. מִבְּאֵרֵת גִּגְמָרָא: וְמֵאֵי שׁוֹפֵר נָמִי
 21 הַצִּיּוּרוֹת – וְאִמְנַם מַה שְׁשֵׁנֵתָה בְּרִיתָא בְּרִישָׁא שְׂאֵין מֵטְלֵלִין
 22 שׁוֹפֵר, כּוּוֹנְתָה לְחִצְצוּרוֹת, וְהַצִּיּוּרוֹת שְׁבַסִּיפָא כּוּוֹנְתָה לְשׁוֹפֵר,
 23 שְׁשֵׁנֵתָה שֶׁם שֶׁל זֶה הַלֵּשׁ שֶׁל זֶה כְּפִי שִׁתְּבָאֵר לְהֵלֵךְ, נִמְצָא שְׁשֵׁנֵתָה
 24 הַבְּרִיתָא בְּתוּחֵילָא אִיסוּר הַצִּיּוּרוֹת וְאַחַר כֵּךְ אִיסוּר שׁוֹפֵר, וְכוּוֹנְתָה
 25 הַבְּרִיתָא שְׂלֹא רַק הַצִּיּוּרוֹת אִסוּרִים בְּטַלְטוֹל, אֲלָא גַם שׁוֹפֵר.
 26 גִּגְמָרָא מְבִיאָה מִקּוּר לִכְךָ שְׁשֵׁנֵתָה שְׁמִם: בְּרַבִּי הֶסְדָּא, דְּאָמַר רַב
 27 הֶסְדָּא, הֵנִי תֵּלֵת מִלֵּי אִישְׁתֵּי שְׁמֵיהוֹ – שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֱלוֹ נִשְׁתַּנָּה
 28 שְׁמִם מִכִּי – מַעַת שְׁתֵּרַב בֵּית הַמְּקִדָּשׁ. הֶרָאשׁוֹן, הַצִּיּוּרְתָא שׁוֹפֵרָא
 29 שׁוֹפֵרָא הַצִּיּוּרְתָא – הַצִּיּוּרָה נִשְׁתַּנָּה שְׁמָה שׁוֹפֵר וְשׁוֹפֵר לְחִצְצוּרָה.
 30 לְמֵאֵי נִפְקָא מִיְנָה, לְשׁוֹפֵר שְׁלֵ רֵאשׁ הַשְּׁנָתָה, שְׂאֵין תּוֹקְעִים אֲלָא

31 באותו הנקרא בפי עם הארץ חצוצרה. או אם בא עם הארץ לשאול
 32 במה יתקע אומרים לו שיתקע בחצוצרה.
 33 השני, עֲרִבָה נִשְׁתַּנָּה שְׁמָה לְצַפְצָפָה וְצַפְצָפָה לְעֲרִבָה. לְמֵאֵי נִפְקָא
 34 מִיְנָה, לְלוּלָב, שֶׁהִנְקֵרַת בְּפִי עִם הָאֵרֶץ צַפְצָפָה הִיא הָעֲרִבָה הַכְּשֵׁרָה
 35 לְלוּלָב, וְהִנְקֵרַת עֲרִבָה הִיא הַצַּפְצָפָה הַפְּסוּלָה לְלוּלָב.
 36 הַשְּׁלִישִׁי, פְּתוּרָה (-שולחן) נִשְׁתַּנָּה שְׁמָה לְפְתוּרְתָא וּפְתוּרְתָא
 37 לְפְתוּרְתָא. כְּלוּמַר, אֶחָד מֵהֶם גְּדוֹל וְאֶחָד קָטָן, מִתְחִילָה הִיוּ קוּרְאִים
 38 לְגְדוֹל 'פְּתוּרָה' וְלְקָטָן 'פְּתוּרְתָא' וְעַכְשֵׁי נִשְׁתַּנּוּ לְהִיפֵךְ. לְמֵאֵי נִפְקָא
 39 מִיְנָה, לְמִקְחָ וּמִמְכָרָה, שְׂאֵם עַכְשֵׁי הַתְּנָה הַלּוֹקֵחַ עִם הַמוֹכֵר לְמַכּוֹר
 40 לוֹ 'פְּתוּרְתָא' חֵיב הַמוֹכֵר לִיתֵן לוֹ שׁוֹלְחָן גְּדוֹל, וְאִם הַתְּנָה לְמַכּוֹר לוֹ
 41 'פְּתוּרָה' אֵינוֹ יְכוּל לְכּוּפּוֹ לִיתֵן לוֹ שׁוֹלְחָן גְּדוֹל.
 42 דְּבַר רְבִיעִי שְׁשֵׁנֵתָה שְׁמוֹ: אָמַר אַבְיִי, אֵף אָנוּ נוֹסִיף עַל דְּבָרֵי רַב
 43 חֲסִדָא וְנֹאמַר דְּבַר נוֹסֵף שְׁשֵׁנֵתָה שְׁמוֹ. 'הוֹבְלִילָא' [אחת הקיבות שיש
 44 בבהמה שדופנה דק מאוד, ובלשון המשנה נקראת 'המסס'] נִשְׁתַּנָּה
 45 שְׁמָה לְ'בִי כְּסִי', וְ'בִי כְּסִי' [קיבה אחרת שיש בה שדופנה כפול,
 46 ונקראת בלשון המשנה 'בית הכוסות'] נִשְׁתַּנָּה שְׁמָה לְ'הוֹבְלִילָא'.
 47 לְמֵאֵי נִפְקָא מִיְנָה, לְגַבֵּי מַחַט שְׁנִמְצָאָתָא בְּעוֹבֵי בֵּית הַכּוֹסוֹת,
 48 שְׁשֵׁנִי בְּרִיתָא (חולין ב), דְּמַצַּד אַחֲרָהּ, אִם נִקְבָה רַק אֶת הַדּוּפֵן
 49 הַפְּנִימִית וְלֹא אֶת הַחִצְצוּנָה, בְּשִׁירָהּ, מִפְּנֵי שֶׁהַחִצְצוּנָה סוֹתְמַתָּה,
 50 וּמְשִׁנֵּי צְרָדִים, שְׁנִיקְבָה גַם אֶת הַדּוּפֵן הַשְּׁנִית וְיֹצֵאָה לְחֻלֵּל הַגּוּף,
 51 מְרַפְּיָהּ. וְדוּקָא בְּבֵית הַכּוֹסוֹת יֵשׁ לְחֲלַק בֵּין צַד אֶחָד לְשֵׁנֵי צַדִּים,
 52 אֲבָל בְּהַמַּסָּס אִפִּילוֹ נִיקֵב מִצַּד אֶחָד דֵּהִינּוּ שְׂאֵין נִיקֵב נִרְאָה בְּחוּץ,
 53 אֵינוֹ נַחֲשֵׁב תוֹמֵם לְפִי שֶׁהַדּוּפֵן דֵּק מְאֹד. וְלִגְבֵי דִין זֶה יֵשׁ נִפְקָא מִינָה
 54 בְּשִׁנְיֵי שְׁשֵׁנוֹת, שְׁעַכְשֵׁי לְאַחַר שְׁשֵׁנֵתָה הַשֵּׁם, אִם נִיקֵב מַה שְׁנִקְבָּא
 55 'בִּי כְּסִי' אִפִּילוֹ מִצַּד אֶחָד טְרִיפָה, שְׁהִיא הוּא בְּאֵמַת הַהַמַּסָּס, וְאִם נִיקֵב
 56 מַה שְׁנִקְבָּא 'הוֹבְלִילָא', מִצַּד אֶחָד כֶּשֶׁר וּמְשִׁנֵּי צַדִּים טְרִיפָה.
 57 דְּבַר חֲמִישִׁי שְׁשֵׁנֵתָה שְׁמוֹ: אָמַר רַב אֲשִׁי, אֵף אָנוּ נוֹסִיף וְנֹאמַר דְּבַר
 58 נוֹסֵף שְׁשֵׁנֵתָה שְׁמוֹ. מִקּוּם הַנְּקֵרָא 'בְּבָבֶל' נִשְׁתַּנָּה שְׁמוֹ לְ'בִּירוֹסִיָּה'
 59 וְ'בִּירוֹסִיָּה' לְ'בְּבָבֶל'.

עליהם אפר, לפי שהחזרתם על הכירה נראית כאילו נותן אותם על
 האש לבשלם. ובית הלל אומרים, אף מחזירין על הכירה בין חמין
 ובין תבשיל, שכיון שגרפו את הכירה או נתנו אפר על הגחלים, אין
 החזרת התבשיל עליה נראית כמבשל, לפי שאין דרך בישול בכך.

גמרא

הגמרא מסתפקת בביאור דברי המשנה: איבעיא להו – הסתפקו בני
 הישיבה, הא – מה ששינו ברישא של המשנה בגפת ובעצים לא
 ותן עד שיגרוף, פירוש הדבר לא יחזיר הוא, כלומר שאם נטל
 בשבת את הקדירה מן הכירה לא יחזירה עליה אלא אם כן היתה
 הכירה גרופה, לפי שאם אינה גרופה הרי זה נראה כמבשל בשבת.
 אכל לשהות – להניח קדירה על הכירה מבעוד יום על מנת שתשהה
 עליה בשבת, משהין אף על פי שאינו גרופה – שאין הכירה גרופה
 מן הגחלים, וגם אינו קטום – שלא ניתן על הגחלים אפר, ומני –
 וכשיטת מי שנייה המשנה, כשיטת חנניה היא שנייה, דתניא
 בברייתא, חנניה אומר, כל מאכל שהוא מבושל פמאכל בן
 דרוסאי, והיינו שליש בישולו, שבשיעור זה הוא ראוי לאכילה על
 ידי הדחק, מותר לשהותו על גבי כירה אף על פי שאינו גרופה
 ואינו קטום ואין חוששים שמא יחתה.
 או דילמא, לשהות תנן – לא יתן האמור במשנה פירושו לא
 ישהה, ואי גרופה וקטום – אם הכירה גרופה או קטומה אין – מותר
 להשהות עליה, ואי לא – ואם אינה גרופה ולא קטומה, לא – אסור
 להשהות עליה, וכל שכן שלפי פירוש זה, כשבא לתחזיר בשבת את
 הקדירה, שאינו מחזיר אלא על גבי כירה גרופה וקטומה, ולפי פירוש
 זה לא נשנית המשנה כשיטת חנניה, אלא כשיטת חכמים החולקים
 עליו.

הגמרא רוצה להוכיח מדברי המשנה שלשהות תנן: תא שמע – בוא
 ושמע ראייה לפשוט את הספק, מדקתני תרי כבי פמתניתין – מכך
 שהמשנה נשנית בשני חלקים, ברישא שנינו בית שמאי אומרים
 חמין אכל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל, ובסיפא
 שנינו בית שמאי אומרים נטלין אכל לא מחזירין ובית הלל
 אומרים אף מחזירין. אי אמרת בשלמא – מובן הדבר אם נאמר
 שמה ששינו ברישא לא יתן, לשהות תנן – פירושו לא ישהה,
 שאם כן הכי קתני – כך מתפרשת המשנה, ברישא שנינו כירה
 שהסיקה בקש ובגבא משהין עליה תבשיל, בגפת ובעצים לא
 ישהה עד שיגרוף או עד שיתן אפר. ומה תן משהין – איזה אוכלים
 היתרו להשהות על כירה גרופה וקטומה, בית שמאי אומרים חמין
 אכל לא תבשיל, ובית הלל אומרים חמין ותבשיל. ועל כך מוסיפה
 המשנה בסיפא, וכי היכי דפליגי – כשם שנחלקו בלשהות, פליגי
 נמי – נחלקו גם כן בלחזיר בשבת את האוכלים שמוותר להשהותם
 בערב שבת, שפית שמאי אומרים נטלין אכל לא מחזירין, ובית
 הלל אומרים אף מחזירין. אלא אי אמרת שלא יתן הנאמר ברישא
 לתחזיר תנן – פירושו לא יחזיר, אבל שהייה (בדבר שנתבשל כבר
 כמאכל בן דרוסאי) מותרת אפילו בכירה שאינה גרופה וקטומה
 ובחנניה, אם כן על כרחך הכי קתני – כך מתפרשת הרישא של
 המשנה, כירה שהסיקה בקש ובגבא מחזירין עליה תבשיל,
 בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר. ומה תן
 מחזירין, בית שמאי אומרים חמין אכל לא תבשיל, ובית הלל
 אומרים חמין ותבשיל. וכששינו שוב בסיפא בית שמאי אומרים
 נטלין אכל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין, הרי בודאי
 מחלוקתם היא בתבשיל, שהרי בחמין אף בית שמאי מתיירים להחזיר
 כאמור ברישא, ואם כן יקשה הא תו למה לי – מדוע נשנה שוב דין
 זה במשנה, הרי כבר שינו שבית שמאי אסרים להחזיר תבשיל ובית
 הלל מתיירים. ואם כן הרי מוכח מן המשנה עצמה שברישא נחלקו
 בדין שהייה.

למאי נפקא מינה, לענין הדין שאמרו לגבי גיפי נשים (גיטין פ, א), שינה
 שמו ושמה ושם עירו ועירה פסול, וצריך לכתוב שם של עכשיו.

הדרן עלך במה מדליקין

פרק שלישי – כירה

מן התורה, מותר להניח קדירה ובה תבשיל על גבי האש בערב שבת,
 אף אם התבשיל אינו מבושל עדיין והוא יתבשל בשבת. אבל חכמים
 חששו שמא ירצה למהר בישולו בשבת ומחמת כן יחתה בגחלים
 – יענע ויהפך הגחלים במחתה להבערים, כדי למהר את בישולו,
 ויתחייב משום מבעיר. לפיכך גזרו שלא להשהותה שם אלא
 באופנים מסויימים. איסור זה, נקרא 'איסור שהייה'.
 כמו כן, מן התורה תבשיל שנתבשל כל צרכו שהוסר מן האש, מותר
 להחזירו בשבת על האש לפי שאין בישול אחר בישול, אבל גזרו
 חכמים שלא לעשות כן אלא באופנים מסויימים. והטעם שגזרו בזה,
 לפי שהחזרת תבשיל על האש, נראית כאילו נותן אותה על האש
 לבשלה. איסור זה, נקרא 'איסור חזרה'.
 המשניות וסוגיות הגמרא שלפנינו, דנים בשלשה סוגי תנורים: כירה,
 כופח ותנור. חום התנור מרובה מחום הכופח, וחום הכופח מרובה
 מחום הכירה. ומתוך כך, יש חילוק ביניהם באיסורי שהייה וחזרה.
 כמו כן, יש חילוק בין אם הכלי מונח בתוך הכירה, או על גבה.
 חילוקים אלה, יתבארו במשניות ובסוגיות הבאות.
 בסוגיית הגמרא יתבאר שנחלקו תנאים (חנניה ורבנן) אם נאסרה
 שהייה רק בתבשיל שהתחיל להתבשל ולא היה ראוי להאכל
 בכניסת השבת אפילו על ידי הדחק (מאכל בן דרוסאי). אבל אם
 כבר היה ראוי אז להאכל על ידי הדחק, שוב אין חוששים לשמא
 יחתה. או שאף באופן זה נאסרה שהייה.

משנה

המשנה שלפנינו תעסוק בדיני שהייה וחזרה בכירה: כירה – מין תנור
 העשוי לבישול, והיא עשויה כעין קדירה, ויש בתוכה, וכן על גבה,
 מקום לשפיתת שתי קדרות, וחומה פחות מחום התנור, שהסיקה
 בקש – זנבות השבלים הנקצרים עם התבואה, ובגבא – שארית
 הקש הנשאר בשדה ונלקט בפני עצמו. נותנים עליה תבשיל מערב
 שבת, גם אם כוונתו להשהותו עליה בשבת. ואין חוששים שמא
 יחתה בגחלים בשבת ויתחייב משום מבעיר, לפי שקש וגבא אין
 להם גחלת ולא יועיל בהם חיתוי. אבל אם הסיקה פגפת – פסולת
 של זיתים או שומשומן שהוציא שמנן, ובעצים, לא יתן עליה תבשיל
 בערב שבת להשהותה שחוששים שמא יחתה בגחלים
 בשבת כדי להרבות חומם ולמהר את בישול הקדירה, עד שיגרוף –
 שיוציא את כל הגחלים מתוך הכירה, או עד שיתן את האפר – על
 גבי הגחלים, כדי לכסותם ולצננם.
 המשנה מבארת מה מותר להשהות על גבי כירה שגרפו אותה או
 נתנו אפר על הגחלים: בית שמאי אומרים, מים חמין שנתבשלו כל
 צרכם מותר להשהות על גבי כירה שגרפו אותה או נתנו אפר על
 גחליה, לפי שטעמם אינם משתבח על ידי שמתבשלים יותר מכדי
 צרכם, ולכן אין לחשוש בהם שמא יחתה. אכל לא תבשיל, לפי שאף
 אם כבר נתבשל כל צרכו נוח לו שיתבשל יותר שהרי טעמו משתבח
 על ידי כך, ועדיין יש לחשוש שמא יחתה בגחלים. ובית הלל אומרים
 בין מים חמין ובין תבשיל מותר להשהות, שכיון שגרפו אותה או
 נתנו אפר על האש אין לחשוש כלל שמא יבא לחתות.
 המשנה מבארת אם מותר גם להחזיר על הכירה מה שהוסר ממנה:
 בית שמאי אומרים, נטלין, אכל לא מחזירין, כלומר, אף החמין
 שמוותר להשהותם על גבי הכירה, אם נטלו והסירו אותם ממנה
 אסור להחזירם עליה בשבת, אף אם גרף ממנה את הגחלים או נתן